

РЕШЕНИЕ

№ 40353

гр. София, 19.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 4 състав, в
публично заседание на 29.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Ботева

при участието на секретаря Лилия Благоева и при участието на прокурора Мария Малинова, като разгледа дело номер **1320** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 и следващите от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ във връзка с чл. 203 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по искова молба на К. Д. И., ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] предявена срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерството на правосъдието /ГДИН/, с правно основание чл. 284, ал. 1 вр. чл. 3 ЗИНЗС. С исковата молба се претендира присъждане на парично обезщетение в размер на 56 666,00 евро /петдесет и шест хиляди шестстотин шестдесет и шест евро/ за претърпени неимуществени вреди в периода от 27.06.2019 г. до 17.05.2021 г., причинени на ищеца от твърдяно незаконосъобразно бездействие на затворническата администрация, изразило се в неосигуряване на възможност за удовлетворяване на религиозните му потребности по време на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в Затвора – [населено място]. Религиозните потребности, предмет на претенцията, са конкретизирани като участие в колективни посещения на параклиса в затвора и провежданите там религиозни служби и обреди в качеството му на православен християнин. Ищецът посочва, че след заявена пред органите на затвора необходимост от религиозно общуване е получил възможност за индивидуални срещи с духовно лице всеки вторник, но поддържа, че недопускането му до колективни служби в параклиса представлявало нарушение на правата му. Твърди, че в резултат на това е претърпял интензивни негативни емоции и чувства, довели до трайно отражение върху психиката му, уронване на човешкото достойнство и пораждање на чувство на страх, незащитеност и малоценност. Претендира се и присъждане на законната лихва върху главницата, считано от датата на увреждането до окончателното ѝ изплащане.

В съдебно заседание ищецът, редовно призован, не се явява лично, като се представлява от надлежно упълномощения си процесуален представител адвокат С. И., която поддържа исковата молба по изложените в нея съображения и моли за уважаването ѝ в пълен размер ведно със законната лихва. Претендира адвокатско възнаграждение. В предоставения от съда срок по молба на пълномощника в съдебно заседание за писмени бележки, такива не са постъпили.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния си представител главен юрисконсулт Е. Д., оспорва исковата молба изцяло като неоснователна и недоказана. В писмен отговор и в съдебно заседание поддържа, че през процесния период ищецът е изтърпявал наказанието си при специален режим по смисъла на чл. 71, ал. 2 ЗИНЗС и е бил настанен в отделение със засилен надзор и охрана /зона за повишена сигурност/. По силата на чл. 54, ал. 3 ППЗИНЗС участието на лица от тази категория в колективни мероприятия с други лишени от свобода е забранено. Изтъква се, че религиозните потребности на ищеца са били напълно обезпечени в съответствие с чл. 166, ал. 2 и чл. 167, ал. 2 ЗИНЗС чрез осигуряване на индивидуални ежеседмични срещи с духовно лице всеки вторник, което изключва незаконосъобразно бездействие на администрацията. Оспорва се настъпването на твърдените вреди и наличието на причинна връзка. Претендира се присъждане на юрисконсултско възнаграждение и се прави възражение срещу евентуални разноски на насрещната страна.

Участващият в производството прокурор от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на предявения иск, предлага същият да бъде отхвърлен.

Административен съд София-град, след като прецени събраните по делото писмени и гласни доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено от фактическа страна следното:

Видно от приложените по делото формуляр за досие и справка рег. № 107-20-322#2/12.03.2026 г. по описа на Затвора – [населено място], ищецът К. Д. И. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора – [населено място] в периода от 27.06.2019 г. до 17.05.2021 г. През целия процесен период лишеният от свобода е бил поставен на специален режим /определен с правно основание чл. 71, ал. 2 ЗИНЗС/ и е бил настанен в постоянно заключено помещение в отделение със засилен надзор и охрана /зона за повишена сигурност, I-во отделение/ в корпуса на затвора.

По делото са приобщени молба с вх. № М-513/18.12.2019 г. /подадена на 13.12.2019 г./ и молба с вх. № М-185/28.01.2021 г. /подадена на 26.01.2021 г./, отправени от ищеца до Началника на Затвора – [населено място]. С тези молби И. е поискал да му бъде изготвен график, по силата на който да посещава църковния параклис в затвора и да разговаря със свещеника.

Върху молбата от 13.12.2019 г. са поставени изрични резолюции от длъжностни лица при затворническата администрация, съгласно които е отчетен режимният статус на лишения от свобода – настанен при условията на специален режим в постоянно заключено помещение при засилен надзор и охрана по чл. 71, ал. 2 ЗИНЗС. Отражено е, че е проведен разговор с отец Л. Ч., който е изразил съгласие да провежда срещи с лишения от свобода един път седмично в часовия пояс между 10:00 ч. и 11:00 ч., при условие че не се нарушава вътрешният ред и сигурността в заведението. Лишеният от свобода е бил уведомен за установения ред. От приетата по делото официална справка на Затвора – [населено място] се установява, че след подадените молби духовното лице е провеждало индивидуални срещи с К. И. всеки вторник.

По искане на ищеца по делото е разпитан чрез видеоконферентна връзка свидетелят Н. Н. А. – лишен от свобода, настанен в същия затвор. Свидателят заявява, че познава ищеца и че в периода 2019 г. – 2021 г. И. е бил на специален режим в самостоятелна заключена килия. Свидателят сочи общи впечатления, че параклисът в затвора не се е посещавал свободно от настанените в зоната за повишена сигурност и че ищецът е изразявал недоволство и ядосване, когато около празници не е

бил извеждан до параклиса. Същевременно свидетелят изрично признава, че не разполага с данни дали ищецът е имал индивидуални срещи с духовно лице, тъй като килиите са заключени, както и че не му е известен точният ред за извеждане на осъдените на специален режим.

С определение от 02.04.2026 г., докладвано в съдебното заседание на 26.05.2026 г., съдът на основание чл. 145, ал. 2 ГПК във вр. чл. 144 и чл. 171 АПК е дал изрични указания на ищеца, че носи доказателствена тежест за установяване на обстоятелства относно възникването на религиозните му вярвания, следването на конкретни религиозни практики, характера и съдържанието на връзката му с православното християнство, както и че следва да даде обяснения дали, кога и как са протичали индивидуалните срещи с духовното лице. В рамките на съдебното дирене до приключване на устните състезания на 29.09.2026 г. ищецът не е дал обяснения, не е ангажирал каквито и да било писмени, гласни или медицински доказателства за твърдените психически увреждания, нито доказателства за претърпени морални вреди, надхвърлящи обичайните ограничения на режима.

При тази фактическа обстановка настоящият съдебен състав формира следните правни изводи: Предявеният иск е с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС във връзка с чл. 3 ЗИНЗС. Съгласно чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон. Разпоредбата на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС установява абсолютна забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение, а по силата на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС за такова нарушение се смята и поставянето в неблагоприятни условия, изразяващи се в продължителна изолация без възможност за общуване или други подобни обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Фактическият състав за ангажиране на специалната непозволена отговорност на държавата по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС изисква кумулативното наличие на три материалноправни предпоставки: 1/ незаконосъобразен акт, действие или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава забраната по чл. 3 от ЗИНЗС; 2/ реално настъпила вреда /имуществена или неимуществен/ в правната сфера на лишения от свобода; 3/ пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразното поведение на администрацията и настъпилата вреда. При липсата на който и да е от посочените елементи, отговорността на държавата не може да бъде ангажирана.

В процесния казус от събрания доказателствен материал не се установява осъществяването на първата и основна предпоставка на отговорността – незаконосъобразно действие или бездействие на органите на Затвора – [населено място], съставляващо нарушение на чл. 3 ЗИНЗС.

Безспорно е по делото, че през целия исков период ищецът е изтърпявал наказанието си при специален режим. Съгласно императивното правило на чл. 71, ал. 2 ЗИНЗС лишените от свобода на специален режим се настаняват в постоянно заключени помещения при засилени надзор и охрана. В съответствие с тази законова мярка за сигурност чл. 54, ал. 3 ППЗИНЗС изрично постановява, че лишените от свобода на специален режим не могат да участват в колективни мероприятия с други лишени от свобода, поставени на общ и на строг режим. Тази забрана има императивен характер и цели обезпечаване на реда, предотвратяване на инциденти и гарантиране на безопасността на пенитенциарната институция и на самите осъдени лица. Предвидената в чл. 72, ал. 3, т. 2 ЗИНЗС възможност за присъствие на религиозни мероприятия е приложима единствено за лишените от свобода, настанени в затворнически общежития от открит тип при общ или лек надзор, и е неприложима спрямо лица, изтърпяващи наказание в закрити затвори под специален режим.

Недопускането на ищеца до групови посещения на параклиса и участие в колективни богослужения заедно с останалите групи лишени от свобода представлява точно изпълнение на законовите изисквания на режима по чл. 71, ал. 2 ЗИНЗС и чл. 54, ал. 3 ППЗИНЗС, а не незаконосъобразно бездействие или проява на институционален произвол.

Правото на вероизповедание и религиозна свобода на лишените от свобода е регламентирано в чл. 166 и чл. 167 ЗИНЗС, както и в чл. 9 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи /ЕКПЧ/. Това право обаче не е абсолютно и неговото упражняване в местата за лишаване от свобода е нормативно ограничено от изискванията за опазване на обществения ред и институционалната сигурност. Съгласно изричната норма на чл. 166, ал. 2 ЗИНЗС удовлетворяването на религиозните потребности не може да нарушава реда в местата за лишаване от свобода. Разпоредбата на чл. 9, § 2 ЕКПЧ също допуска свободата на изповядване на религия да бъде подлагана на ограничения, предвидени в закона и необходими в интерес на обществената сигурност, за защитата на обществения ред или за защитата на права та и свободите на другите.

В съответствие с тези принципи законодателят в чл. 167, ал. 2 ЗИНЗС изрично е предвидил, че духовното лице може да се среща насаме с лишения от свобода. Именно тази законова форма е била приложена от администрацията на Затвора – [населено място] спрямо ищеца. В отговор на подадените от И. молби е била създадена надлежна организация и духовното лице /отец Л. Ч./ е провеждало индивидуални срещи с него в зоната за повишена сигурност всеки вторник. По този начин администрацията на затвора е осигурила разумен, пропорционален и законосъобразен баланс между упражняването на правото на вероизповедание и задължението за спазване на специалния режим и сигурността. Осигуряването на индивидуални срещи със свещеник изключва твърдението за пълна духовна или религиозна изолация и опровергава наличието на противоправно бездействие.

Тъй като по делото не се установява нарушение на чл. 3 ЗИНЗС, въведената с чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС законова презумпция за настъпване на неимуществени вреди не намира приложение. Тази оборима презумпция действа единствено в случаите по ал. 1 при безспорно доказано нарушение на стандарта по чл. 3 ЗИНЗС, но не освобождава ищеца от тежестта да установи противоправния факт и причинната връзка.

Наред с това, ищецът не е ангажирал каквито и да било доказателства за реално претърпени неимуществени вреди с претендирания интензитет. Показанията на разпитания свидетел А. установяват единствено субективно раздразнение и недоволство на ищеца от невъзможността да напуска заключеното помещение на празници, което представлява неизбежна и присъща последица от законосъобразното изпълнение на наложеното наказание при специален режим. По делото не са представени доказателства за увреждане на физическото или психическото здраве на ищеца, за преживени страдания, надхвърлящи обичайния праг на лишаването от свобода, нито за конкретни религиозни практики, които да са останали неудовлетворени при осигурените ежеседмични индивидуални срещи с духовното лице.

По изложените съображения съдът приема, че предявеният иск е изцяло неоснователен и недоказан както по основание, така и по размер, и следва да бъде отхвърлен. С оглед неоснователността на главната претенция, неоснователна се явява и акцесорната претенция за присъждане на законна лихва, която следва съдбата на главния иск.

По отношение на разноските: При този изход на спора на ищеца не се дължат разноски. Ответникът е направил своевременно искане за присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение. Съгласно чл. 286, ал. 2 ЗИНЗС, когато искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноски в производството. Настоящият съдебен състав намира, че

разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС се явяват специални по отношение на чл. 78, ал. 3 ГПК и чл. 143 АПК и не предвиждат присъждането на такова, извън случаите на пълно отхвърляне на исковата претенция, като разноските по производството включват и тези за юрисконсултско възнаграждение. Поради това и на основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 144 от АПК, чл. 37 от Закона за правната помощ и чл. 27ж от Наредбата за заплащането на правната помощ, искането на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение се явява основателно /така в решение по кас. дело № 10222/2026 г. на АССГ/. С оглед фактическата и правна сложност на делото и проведените съдебни заседания, съдът определя възнаграждение за процесуално представителство в полза на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ в размер 80 евро /осемдесет/, което ищецът следва да бъде осъден да заплати.

Водим от горното и на основание чл. 284 и сл. ЗИНЗС във вр. чл. 203 и сл. АПК, Административен съд София-град, Първо отделение, 4-ти състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявената от К. Д. И., ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерството на правосъдието, искова молба с правно основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер 56 666,00 евро /петдесет и шест хиляди шестстотин шестдесет и шест евро/, претендирани за периода от 27.06.2019 г. до 17.05.2021 г. от неосигуряване на възможност за удовлетворяване на религиозни потребности чрез участие в колективни посещения на параклиса и провежданите там религиозни служби и обреди по време на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в Затвора – [населено място], ведно с претенцията за законна лихва върху тази сума, като НЕОСНОВАТЕЛНА И НЕДОКАЗАНА.

ОСЪЖДА К. Д. И., ЕГН [ЕГН], да заплати на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерството на правосъдието сумата в размер 80 /осемдесет/ евро, представляваща разноси за юрисконсултско възнаграждение за настоящата съдебна инстанция.

Решението може да се обжалва пред тричленен състав на Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.

Препис от решението да се изпрати на страните на основание чл. 138, ал. 3 АПК и по реда на чл. 137 АПК.

СЪДИЯ: